

Innspill til stortingsmelding om langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser

For å håndtere klimaendringene må verden produsere og forbruke på en ny måte. Vi trenger å produsere mer for mindre. Vi må utvinne ressurser på en etisk og forsvarlig måte. Vi må utnytte produkter som allerede er i bruk på en bedre måte og ta vare på ressursene fra produkter som har tjent sin hensikt. Hydro er et ledende industriselskap som bygger virksomheter og partnerskap for en mer bærekraftig fremtid. Vi utvikler næringer som har betydning for mennesker og samfunn. Langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser handler om at vi ser energisystemet og industriell utvikling i sammenheng, og sørger for at den samfunnsmessige nytten fra norske fornybare energiresurser blir så stor som mulig. Hydro mener at regjeringen i arbeidet med meldingen bør legge følgende forutsetninger til grunn:

1. Energiomstillingen i Europa må danne utgangspunkt for strategiene vi velger

Norsk økonomi er eksportrettet med Europa som det klart viktigste marked. EU har tatt en ledende rolle med ambisjon om å bli det første klimanøytrale kontinentet - innen 2050. Gjennom European Green Deal har EU etablert en ambisiøs plan og tiltakspakke for å nå dette målet, samtidig som denne planen har som ambisjon å være en vekststrategi for å utvikle konkurransedyktige og bærekraftige industrier med base i Europa.

Langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser fordrer at Norge evner å ta del i denne omstillingen gjennom å posisjonere norsk industri og norske produkter som en del av løsningen i å nå 2050-målsettingen. Lykkes vi med dette, vil Norge kunne utnytte sine naturmessige fortrinn med tilgang på betydelige energiresurser, og den teknologiske- og industrielle kompetansen vi har utviklet over tiår til å sikre konkurransekraft og økt verdiskaping. Norge må gripe den unike muligheten som ligger i å være Europas leverandør av lavkarbonprodukter. I dette er det viktig å understreke den fundamentale betydningen EØS-avtalen har for å sikre fortsatt tilgang til det europeiske markedet på linje med EUs medlemsland.

EU har over tid utviklet en mer aktiv industripolitikk, og regelutformingen har akselerert med European Green Deal. I dette landskapet må Norge sikre at rammevilkårene til norsk industri er konkurransedyktige med EU og EUs medlemsland. Dette gjelder både for eksisterende- og nye industrielle verdikjeder. Et eksempel er Norges bruk av CO₂-kompensasjonsordningen, som har vært avgjørende for å unngå karbonlekkasje gjennom utflagging av eksempelvis norsk aluminiumsvirksomhet. Ordningen må videreføres for å sikre konkurransekraften til den eksisterende kraftforedlende industrien.

EU har utpekt aluminium som et strategisk råmateriale for det grønne skifte. Det er viktig at Norge øker innsatsen for å sikre norske interesser i EUs utvikling av sitt rammeverk. Noen sentrale pågående prosesser er utviklingen av regelverk om bærekraftig finans, karbonskatt på import av varer, sirkulærøkonomi-pakken og rammeverket for batteri-verdikjeden. Videre må Norge ta en pro-aktiv rolle i arbeidet med å skape markeder for etterspørsel etter lavkarbonprodukter – både i Norge og i EU. Dette kan gjøres gjennom reguleringer som eksempelvis stiller tydelige klimakrav og økte klimakrav i offentlige innkjøp.

2. Mer fornybar energi er nødvendig for å elektrifisere og avkarbonisere Norge

Klimautfordringene vil medføre at økonomien i Norge og Europa må avkarboniseres og elektrifiseres de neste ti-årene for å fjerne dagens utslipp av klimagasser. Dette gir noen utfordringer og samtidig åpner det for muligheter. Fornybar kraft utgjør bare om lag 50% av total norsk energiforbruk. Ambisjoner om lavere CO₂ utslipp og ny grønn industri vil medføre store økninger i etterspørsel etter fornybar kraft i den kommende 10-års perioden. Norge har et stort potensial til å bygge nye lønnsomme grønne industrielle verdikjeder som Europa etterspør, og som skaper levende lokalsamfunn i Norge. Ifølge NHO-analyse¹ kan målrettet satsing innen seks identifiserte områder ha omsetningspotensiale tilsvarende minst 32 milliarder euro i 2030. Det er her avgjørende at det sikres langsiktig tilgang til konkurransedyktig fornybar kraft. Dette krever rammebetingelser for utvikling av lønnsomme vannkraftressurser, konsesjonssystem som sikrer fortsatt utvikling av vindkraft på land og teknologiutvikling som bidrar til å sikre at offshore vindkraft blir konkurransedyktig.

¹ Grønne elektriske verdikjeder, august 2020

Hydro mener at følgende elementer er spesielt viktig for å tiltrekke seg nysatsinger som skaper arbeidsplasser og verdier for samfunnet gjennom lokale ringvirkninger, skatter og avgifter, og som potensielt utgjør navet i nye grønne verdikjeder:

- Norge har gode ressurser for fornybar elektrisitet, men det er viktig at myndighetene tilrettelegger for en fortsatt robust kraftbalanse (kraftoverskudd) som gir grunnlag for konkurransedyktige kraftpriser; meldingen bør legge konkrete føringer for hvordan Norge skal øke sin kraftproduksjon. Dynamisk utbygging av industrielt konsum følger av, men kommer sjelden forut for utbygging av kraft
- Det nye regelverket for vindkraft må ikke forhindre fortsatt utbygging av konkurransedyktige vindressursene på land i Norge. En bedre fordeling av inntekter mellom stat og lokalsamfunn bør innrettes slik at nye prosjekter omsøkes og implementeres
- Moderne og godt utbygd infrastruktur for bl.a. kraft; nettariffen må innrettes på en måte som sikrer forutsigbarhet og utnytter handlingsrommet i EU
- Etablering av en nasjonal strategi med konkurransedyktige rammevilkår med EU for utvikling av batteriverdikjeden som en ny industri i Norge. Markedet for batterier i Europa vokser raskt. Bare siden 2018 har etterspørselen doblet seg, og framskrivinger viser at markedet kan tidoble seg innen 2030. Norge er svært godt posisjonert for å ta del i dette raskt voksende markedet. Vi har fornybar energi som gjør det mulig å produsere batterier med lave utslipp, og tett tilknytning til EU gjennom EØS-avtalen. En slik utvikling vil imidlertid kreve at Norge evner å ta del i utviklingen av, og tilby rammevilkår på linje med EU, herunder mulighetene for IPCEI finansiering
- Tilrettelegge for nye verdikjeder der Norge har eller kan utvikle et oppstrøms ressursfortrinn.

3. Innspill spesifikt til veikart for hydrogen

Hydrogen vil spille en viktig rolle for å avkarbobinisere økonomien i EU. Mange land har allerede etablert strategier med klare volummål og har øremerket statlige midler til første trinns gjennomføring. Norge har gode muligheter innenfor hydrogen (blått og grønt). Det er derfor viktig at også norske myndighetene er tydelige på mål og samtidig etablerer rammebetingelser som skaper forutsigbarhet for aktørene og kan støtte opp om et hydrogen økosystem i Norge.

Verdikjeden for hydrogen inneholder mange attraktive forretningsområder for Norge, og tidlig posisjonering kan være fordelaktig. For å bygge en hydrogenverdikjede trengs betydelige investeringer i alt fra forskning, utvikling og innovasjon, produksjon og infrastruktur, hvor flere steg vil kreve statlig støtte. Det bør skisseres en helhetlig plan for dette der også samarbeide på tvers av land kan være nødvendig og attraktivt. I en tidlig- og mellomlang fase er det sannsynlig at transportløsninger og -kostnad for hydrogen vil være begrensende for storskala-utbygging. Et norsk nasjonalt marked er av begrenset størrelse, samtidig vil det være lokale forhold som kan gi grunnlag for levedyktige løsninger og som er attraktive piloter og læringsarenaer. Dette kan være lokal/regional produksjon og distribusjon der industrielt forbruk, transportløsninger etc. skaper en tilstrekkelig markedsstørrelse. Et veikart bør støtte opp om et antall piloter for å utforske modeller og markedsmuligheter. Veikartet bør være ambisiøst og mest mulig konkret, dvs. tallfeste ambisjoner i MW, signalprosjekter, og industriell anvendelse.

Hydro ønsker samtidig å påpeke andre momenter av betydning for etablering av hydrogen i Norge:

- Kostnadene for produksjon av grønt hydrogen vil falle over tid og lønnsomhet blir mer og mer avhengig av kraftprisen. Hydrogen av en størrelsesorden skissert i Europa vil kreve betydelig økning av fornybar energiproduksjon, utover de planer som ligger til grunn for elektrifisering; det er vesentlig at slik utbygging ikke påfører eksisterende industri vesentlige merkostnader.
- Norge bør engasjere seg i EUs hydrogenallianse, samt vurdere deltakelse i og tilretteleggelse for potensielle IPCEIs
- Forutsigbare og gode konsesjonsprosesser
- Grønn offentlig anskaffelse og andre etterspørselstiltak: EU strategien skisserer tiltak som skal vurderes, bl.a. kvoter, standarder og utslippskrav. Norge må delta aktivt i relevant EU regelverk for utarbeidelse av slike bestemmelser.
- Utnytte eksisterende kompetanse, og videreutvikle og bygge nye kompetansemiljøer
- Investeringer i infrastruktur og distribusjon vil være en vesentlig kostnad ved å utvikle hydrogensamfunnet; der det er effektivt bør man tilpasse for gjenbruk av eksisterende infrastruktur for naturgass så som rørsystemer, lager og importfasiliteter

Hydro mener at Norge som energinasjon har et konkurransemessig fortrinn i utviklingen av en fremtidsrettet og bærekraftig industripolitikk som bidrar til det europeiske grønne skifte.

Konkurransedyktige rammevilkår med EU og stimulering av etterspørsel etter grønne produkter er avgjørende for å sikre langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser.